

Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

Nº 14 GENEER – MARÇ 18

Al Marge

Butlletí trimestral del Parc Natural de la Serra d'Irta

01

SIGNA

PÀG 1. Aurora Quero de Lera.
Directora – Conservadora del
Parc Natural de la Serra d'Irta

02

MANTENIMENT I CONSERVACIÓ

PÀG 2. Neteja i adequació
d'un forn de calç
PÀG 2. Punts de reciclatge
PÀG 3. Tasques de
manteniment

03

COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

PÀG 4. Cap pardalet sense llar!
PÀG 4. Educació ambiental
PÀG 5. Dia de l'Arbre
PÀG 6. La cultura de l'aigua
PÀG 6. *Edad de Oro*

04

NOTÍCIES

PÀG 7. Gestió forestal
sostenible
PÀG 8. Avions, oronetes i
falcilles

05

PATRIMONI NATURAL

PÀG 9. El mol·lusc més gran
del Mediterrani

06

+ INFORMACIÓ

PÀG 10. Webs d'Interés
PÀG 10. Passatemps
PÀG 11. Agenda

Aurora Quero de Lera
Directora – Conservadora del Parc Natural de la Serra d'Irta

Em resulta molt grat presentar aquest Butlletí trimestral del Parc Natural de la Serra d'Irta *AL MARGE*, que no és el primer número, ja que com saben els nostres seguidors, la publicació es va iniciar l'any 2009. Després d'un temps en el que havíem deixat de publicar-lo, enguany el reprenem per tal de continuar fent-vos partícips de totes aquelles accions que es duen a terme dins del parc natural. Amb aquest mitjà de comunicació, a més, pretenem donar a conèixer el verdader significat de figures de protecció mediambientals, i els beneficis i oportunitats que pot reportar a la societat.

Les àrees protegides són essencials per a la conservació de la biodiversitat i per al benestar humà pels serveis que subministren: aigua i aire nets; oportunitats sostenibles per a les pràctiques turístiques, agràries, ramaderes i pesqueres; llocs privilegiats per a la investigació i l'educació, per al rescat i conservació del coneixement ecològic local; espais per a la salut física i espiritual, i un llegat imprescindible per a la societat d'avui i les generacions venidores.

Tant el parc natural de la Serra d'Irta com la Reserva Natural Marina d'Irta estan constituïts per diferents ecosistemes mediterranis en molt bon estat de conservació. Volem ressaltar la presència d'una espècie vegetal singular *Limonium perplexum*, endemisme declarat en perill d'extinció, que en tota Europa solament es troba en els penya-segats de la Serra d'Irta. Però a banda de la seva riquesa tant florística com faunística, pot ser que el més apreciat d'aquest parc natural siga el paisatge. Per la seva situació és una finestra oberta a la mediterrània com era abans, sense que ens interrompa la visió cap construcció, que no siga un castell, una torre vigia, una caseta de volta...

Pel que fa a l'estructura d'aquest butlletí trimestral, s'han establert uns apartats fixos per temes, que es mantindran en cada número, que són: *Manteniment i conservació*, dedicat a totes les tasques de conservació de flora, fauna i infraestructures que es fan al parc natural, *Comunicació i divulgació*, amb informació relativa a les activitats de comunicació, conscienciació i educació ambiental. Tindrem també un apartat de *Notícies*, per a posar-nos al dia de les novetats més interessants que tinguen relació amb el parc natural, una altra secció dedicada al *Patrimoni*, tant natural com cultural, i per últim una d'*Informació*, amb llibres, webs d'interés, agenda per al trimestre vinent i passatemps.

La comunicació és crucial perquè la societat conega i valore els recursos naturals, per a augmentar l'educació i conscienciació mediambiental i per a contribuir a una millor conservació dels espais naturals protegits. D'aquesta manera, convidem a les lectores i lectors a llegir i participar en aquesta nova etapa de *AL MARGE*; esperem que siga del vostre grat i que entre tots valorem la joia que tenim, ja que de la valoració que facen els ciutadans depèn la conservació del nostre parc natural.

NETEJA I ADEQUACIÓ D'UN FORN DE CALÇ

La brigada de manteniment i conservació del Parc ha realitzat la neteja i adequació d'un dels tres forns de calç que es troben a l'itinerari que ens porta fins al Castell de Polpis, en Santa Magdalena. Amb aquestes tasques, hi podem veure amb claredat la part més fonda que es deia cul del forn. I també observar les pedres que conformaven les parets del forn, que després de nombroses cuites de pedra calcària agafaven un color blanquinós i un tacte que semblava pols.

Us convidem a entrar a l'interior de qualsevol dels altres dos forns que trobeu en aquest itinerari, refets com a barraquetes de pedra, i imagineu-vos per un moment els quilos de pedra que allí entraven i les temperatures que haurien d'agafar per tal de convertir la pedra en calç viva.

HABILITACIÓ DE PUNTS DE RECICLATGE AL PARC

Amb l'intenció de facilitar i fer visible els llocs on es troben els contenidors que ens permeten com a usuaris el correcte reciclatge dels nostres residus, s'han habilitat uns tancaments en fusta, que mimitzen l'impacte visual en l'entorn natural on es troben aquests punts de reciclatge amb tots els tipus de contenidors.

TASQUES DE MANTENIMENT

LES TASQUES DE MANTENIMENT A LES SENDES I PISTES SÓN TREBALLS QUE AMB CARÀCTER REGULAR REALITZEM DES DE L'ESPAI NATURAL PER TAL QUE ELS NOSTRES SENDERISTES, USUARIS, VISITANTS I PROPIETARIS DEL PARC HI PUGUEN ACCEDIR I VISITAR DE MANERA SEGURA.

AQUEST TRIMESTRE ...

Senda al castell de Xivert

Un tram de la senda que ens porta al castell, per efectes de l'erosió havia perdut part de la seua amplada i era complicat i poc segur el pas de més d'una persona al mateix temps. S'han realitzat treballs de consolidació i ampliació del citat tram.

Itinerari botànic a la Platja Pebret

Un passeig al llarg de la passarel·la de fusta de l'itinerari accessible ens permet gaudir d'un paisatge costaner digne de conservació i aprendre el nom d'algunes de les plantes que conformen el que s'anomena màquia litoral mediterrània.

S'han renovat els cartells botànics que ja es trobaven en mal estat a causa del sol i la intempèrie.

CAP PARDALET SENSE LLAR!

El passat dia 20 de gener el Parc Natural de la Serra d'Irta, en col·laboració amb APNAL - Ecologistes en Acció, va celebrar una jornada de construcció de caixes niu emmarcada dins del Programa de Comunicació i Divulgació.

Amb el títol "Cap pardalet sense llar", els assistents van aprendre els beneficis que ens aporten els ocells del nostre entorn i trucs que faciliten que nien en les caixes que van construir amb les seues pròpies mans.

En acabar la xerrada i el taller, es van poder instal·lar les caixes niu al pati del CESAL d'Alcalà de Xivert, lloc on es va realitzar l'activitat, deixant-les preparades per als nostres veïns alats.

PROGRAMA D'ACTIVITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER A ESCOLARS 2017/2018

Aquest setembre passat el Parc natural de la Serra d'Irta inicià novament, com cada curs escolar, el seu Programa d'Activitats d'Educació Ambiental per a escolars.

Durant aquests primers dos trimestres de curs han participat xiquets i xiquetes del CEIP Lo Campanar d'Alcalà de Xivert, el CEIP Jaime Sanz de Peníscola, els CEIPs Gregal i Enric Soler de Castelló i l'IES Alfons XIII de Vall d'Alba.

DIA DE L'ARBRE

Les aventures d'una bellota

Els nens del Col·legi Lo Campanar d'Alcalà de Xivert d'edats entre 3 i 5 anys van realitzar el dia 31 de gener amb la col·laboració del Parc Natural de la Serra d'Irta, una activitat a l'aula per celebrar el Dia de l'Arbre. A través del conte "Les aventures d'una bellota" van poder comprendre la importància dels fruits, com la bellota, propis dels boscos mediterranis, per a la conservació d'aquest ecosistema.

D'altra banda i a través de les peripècies per les quals ha de passar una bellota fins a convertir-se en un arbre, la carrasca, van poder conèixer a alguns dels animals que també necessiten d'aquests fruits per a poder alimentar-se en el bosc, com l'esquirol, el ratolí de camp i el senglar.

I per a finalitzar van realitzar una plantació en el pati del col·legi de plantes autòctones.

Millora i conservació de la microreserva de la duna del Pebret

Aquest any per al "Dia de l'Arbre" i amb la col·laboració de tots els participants, vam crear una franja vegetal amb planta autòctona que augmentarà i millorarà l'extensió d'aquesta duna, que es troba en aquesta àrea recreativa de la costa del parc natural.

LA CULTURA DE L'AIGUA

Aquest passat divendres 30 de març hem celebrat el Dia Mundial de l'Aigua a la serra d'Irta fent una ruta interpretativa per alguns dels punts d'aigua que trobem dins del parc natural, com el Mas del Senyor i Pou del Moro, i hem aprofitat per a parlar de quin era el seu aprofitament sostenible.

Al mateix temps, vam aprofitar per a sensibilitzar als participants i fer reflexionar respecte a aquest recurs tan valuós, donada la casuística que amb la sequera que patim ens trobem des de l'any passat sense una gota d'aigua.

VISITES DE L'EDAD DE ORO

Des del mes de març, i com es porta fent des de fa uns quants anys, el Centre d'Interpretació del Parc Natural de la Serra d'Irta rep periòdicament visites concertades de grups de visitants seniors procedents de la província de Castelló. L'organització d'aquestes visites la porta a terme la Diputació de Castelló.

Durant les visites guiades s'expliquen les característiques de la Serra d'Irta, la seua història, el seu ric patrimoni natural, cultural i etnogràfic, així com els motius que han motivat la declaració d'aquest espai natural protegit.

CONCESSIÓ D'AJUDES PER A LA GESTIÓ FORESTAL SOSTENIBLE

El passat 1 de març de 2018, al centre d'interpretació del Parc Natural de la Serra d'Irta, va tindre lloc una reunió informativa sobre la concessió d'ajudes de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, per a l'aplicació de mesures de gestió forestal sostenible en el marc del Programa de Desenvolupament rural de la Comunitat Valenciana 2014-2020. Aquest sistema d'ajudes pretén impulsar el desenvolupament de zones forestals i la millora de la viabilitat dels boscos, basades en la gestió sostenible i la seua multifuncionalitat.

Van assistir representants dels ajuntaments i de les associacions que operen en l'àmbit del parc, així com grans i xicotets propietaris de terrenys forestals. La directora conservadora del parc natural va explicar les bases que regulen la concessió de les ajudes i els detalls per a la seua tramitació.

La reunió va ser molt profitosa, ja que els assistents van demostrar interès a acollir-se a les ajudes, bé directament com a propietaris o bé cedint el seu ús a les associacions amb interès en la gestió forestal sostenible, la qual cosa millorarà l'estat de les masses forestals de l'espai protegit, la seua protecció enfront dels incendis forestals, l'aprofitament dels recursos així com l'ús públic del Parc Natural de la Serra d'Irta.

Poden sol·licitar-les tots aquells titulars forestals i les seues associacions, professionals de l'àmbit forestal i mediambiental, microempreses i Pimes localitzades en zones rurals de la Comunitat Valenciana, fins el 17 d'abril de 2018, data límit del període de presentació de les sol·licituds.

AVIONS, ORONETES I FALCILLES

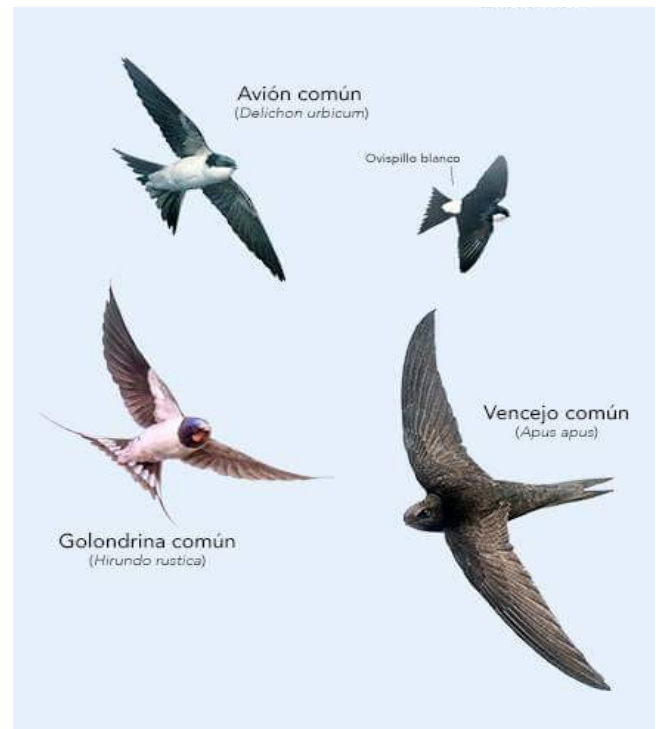
A PARTIR D'AQUEST PRÒXIM MES D'ABRIL ARRIBARAN ALS NOSTRES ENTORNS URBANS, DESPRÉS D'UNS RECORREGUTS MIGRATORIS DE CENTENARS I MILERS DE QUILÒMETRES, AQUESTES PETITES AUS PREPARADES PER A NIDIFICAR I AIXÍ PODER CRIAR.

Totes elles tenen en comú..

- Els agrada venir a visitar-nos des d'abril fins a juliol, oferint-nos la possibilitat de veure-les diàriament com en un documental sobre la natura.
- Confien en nosaltres i per això realitzen la construcció dels seus nius a les nostres cases, aprofitant els sortints de les balconades o finestres o els buits o esquerdes d'edificis.
- Són uns mosqueters i insectívors excepcionals. Una sola oroneta, per exemple, menja 850 mosques i mosquits al dia.
- Es "reparteixen" entre elles les diferents altures per volar: Les falcilles (també anomenades falciots) la part més alta del cel, els avions la part mitjana, i les oronetes la més baixa.
- Necessiten la nostra ajuda per a no extingir-se. Segons estudis recents, desapareixen fins a un milió d'oronetes a l'any. Les causes són diverses com l'abús de plaguicides, destrucció dels seus nius perquè resulten molestos o embruten, etc.

Què podem fer per ajudar-les?

- Respectar i no destruir els nius que construeixen. Són espècies protegides en l'àmbit nacional i europeu, igual que els seus pollets, nius i ous.
- Informar a qui desconeix dels beneficis que ens aporten, sense oblidar que les ciutats i pobles que visiten són entorns més saludables per a les persones.
- Pel que fa a les possibles molèsties derivades de les seues deposicions, existeixen solucions satisfactòries que eviten situacions conflictives amb els veïns. La col·locació de safates o plataformes sota els nius s'utilitza de manera freqüent per a aquesta fi amb resultats òptims, com podeu veure a la foto que us ensenyem.

Dibuix: Ángel Febrero. **Maquetació:** DEMA

Foto: Hàbitats de *Posidonia oceanica*: cens de nacra, 2012. Conselleria d'Infraestructures, territori i medi ambient amb Obra social La Caixa.

EL MOL·LUSC MÉS GRAN DEL MEDITERRANI

PINNA NOBILIS ÉS EL NOM CIENTÍFIC QUE REP LA NACRA, QUE ÉS EL MOL·LUSC ENDÈMIC DEL MEDITERRANI DE MAJOR GRANDÀRIA, podent aconseguir una longitud màxima de la petxina de 120 centímetres. És una espècie longeva que pot aconseguir els 50 anys i que viu principalment en les prades de Posidònia oceànica podent trobar-se fins als 60 metres de profunditat.

Des de tardor de 2016 la població d'aquest mol·lusc, que ja estava catalogat com a **vulnerable**, ha començat a desaparèixer de manera dràstica per la malaltia que segons estudis recents li provoca un paràsit que li impossibilita alimentar-se. Ha estat tal la gravetat del problema que des de la comunitat científica s'ha demanat la seua re catalogació com a espècie en **perill crític**. A més, s'ha procedit al rescat d'exemplars encara vius i en bon estat de salut per poder preservar l'espècie en el cas que ocorregués la seua desaparició total.

Per sort, prop de nosaltres en el Parc Natural de la Serra d'Irta, en el PN del Prat de Cabanes - Torreblanca, encara s'han trobat alguns individus en bon estat de salut.

Si tu ets practicant de busseig, t'agrada les immersions i localitzes algun individu NO el TOQUES per a no contaminar-ho! i envia'ns la geolocalització i foto de la nacra que t'hages trobat, al nostre correu electrònic serra_irta@gva.es.

Col·labora en la seua conservació.

Webs d'Interés

- Et convidem a conèixer els Objectius de Desenvolupament Sostenible, adoptats per les Nacions unides i que podem contribuir tots a fer-los realitat:

[CEACV- Tin les claus - ODS](#)

- Quantes vegades has escoltat que una espècie està en perill d'extinció, que és vulnerable? Què signifiquen aquests conceptes? Coneix la Llista Vermella de la IUCN!

[All you need is Biology - IUCN](#)

- RESOLUCIÓ de 12 de febrer de 2018, del director de l'Agència Valenciana de Foment i Garantia Agrària (AVFGA), per la qual es convoquen, per a l'any 2018, les ajudes, finançades per FEADER, per a l'aplicació de mesures de gestió forestal sostenible.

[Document Resolució - Mesures Gestió Sostenible](#)

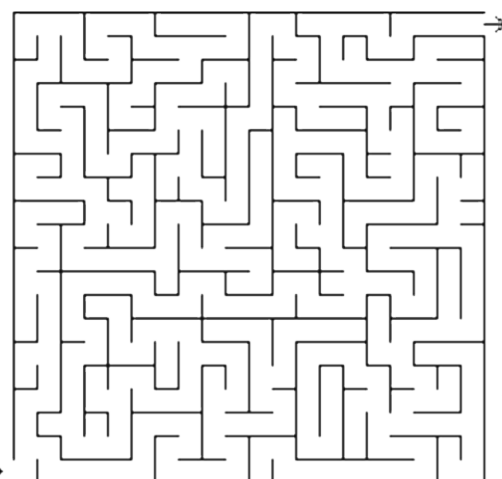
- Comunidad #Por el Clima. Accions i reptes de mitigació i adaptació al canvi climàtic per a persones, empreses, organitzacions i administracions.

[Comunidad #PorElClima](#)

Busca 5 ocells que viuen al Parc Natural de la Serra d'Irta

GAVINA
MALLERENGA
ORONETA
PITROIG
XORIGUER

Passatemps

Durant el mes d'abril...

- Xerrada **Els hàbitats naturals de la Serra d'Irta**. Coneixem la vegetació del Parc Natural de la Serra d'Irta de la mà de Carles Fabregat Llueca, Biòleg i Consultor ambiental.
- **Un passeig per a conèixer aus**. Gaudeix a través dels teus sentits al llarg d'un **passeig saludable** per a poder veure, sentir i reconèixer les aus que ens acompanyen al llarg d'aquesta sendera.

Per al maig...

- Celebrarem el **Geolodia al Parc Natural de la Serra d'Irta**, on descobrirem les curiositats geològiques d'aquest enclavament a través d'una ruta interpretativa senderista.
- Vine a passar un matí a la costa i ajuda'ns a arrebregar i reciclar els residus que trobarem en l'activitat **Per una mar més neta**.
- Ens visitarà el Xiulet dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana. Uneix-te amb nosaltres a la **Xarxa Xiulet!**

I al juny...

- Celebra amb el Parc Natural de la Serra d'Irta el **Dia Mundial del Medi Ambient**.

Consulta la nostra web per assabentar-te de dates i més detalls d'aquestes i altres activitats!

Et recomanem la subscripció al llistat de distribució de les notícies de la nostra web. És la manera més ràpida d'informar-se de les activitats del parc Natural per mitjà d'un correu electrònic automàtic en el moment de la publicació de cada una de les notícies.

Foto: Carles Fabregat Llueca

Redacció: *Equip tècnic del PN*

Centre d'Interpretació del Parc Natural de la Serra d'Irta
CV 141 Km 1,512598
Peníscola (Castelló)

Telèfons: 679196398 / 964467596

Mail: serra_irta@gva.es

<http://parquesnaturales.gva.es/irta>

